



Særnummer 12, Marts 2012

Stiftet onsdag den 12. juni 2008

# Foreningen Svend Gønge

Pro honore patriae

## Foreningen Svend Gønge

Møllergaarden 3,  
4750 Lundby  
Tlf.: 6130 1004

[goenge@lundbyweb.dk](mailto:goenge@lundbyweb.dk)

[www.syvsogne.dk](http://www.syvsogne.dk)

### Bestyrelse:

Formand:  
**Peter Sten Hansen**

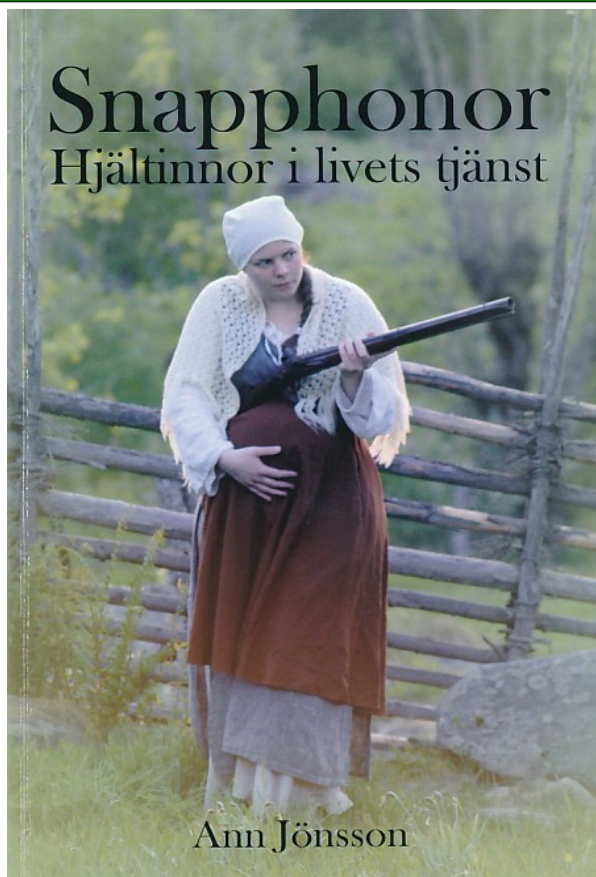
Næstformand:  
**Villy Lorich**

Kasserer:  
**Jens Hallqvist**

Sekretær:  
**Jens Beck**

Bestyrelsesmedlem:  
**Gunnar Stobbe**

Redaktion på SN:  
**Jens Beck,**  
[svendgoengepoulsen@  
gmail.com](mailto:svendgoengepoulsen@gmail.com)



Livet på landet med familien og naturen er hendes platform. Hendes interesse for kultur, natur, miljø og samvær med mennesker er stor.

Som ung blev hun valgt til Lions og Östre Göinges Luciabrud og det blev et afsæt ind i musikkens og teatres verden. Det blev til turneer med musicals, dansebands, rockbands, stand up komedier og trubadursang. Egne kompositioner resulterede i musicalen "Leva Livet" og cd-en "Göingebrygd". Ann begyndte tidligt egen virksomhed, hvilket har været en stor drivkraft i hendes liv. Hun var i lære hos en af landsbyens lægekvinde og studerede senere i flere år naturmedicin og naturlægekunst. I 1996 startede hun helsecentret "Naturhälsan" i Gønge og nogle år senere oven i købet det "Naturmedicinske Akademi". Engagementet i samfundet har været meget vigtigt for Ann. Hun var aktiv i kommunalpolitik i mange år og er yderligere en af forretningslivets ambassadører for kvindelige virksomheder. Landsby- og fortidshistorie, specielt delen med den skjulte kvindehistorie er også en stærk interesse. Det resulterede i debutbogen om "Snapphonor". Ann har altid været en fortæller, hvorfor det var naturligt at nedskrive disse historier. Forfatterskabet smager af mere, fortæller Ann; der jo så meget at fortælle om...



## Ambassadører:

Godsejer,  
Kammerherre og  
Hofjægermester,  
**Bernt Johan Collet**,  
Lundbygård.

Hofjægermester og  
Godsejer,  
**Peter Zobel**,  
Bækkeskov.

Godsejer,  
**Peter Oxholm**  
**Tillisch**,  
Rosenfeldt.

Godsejer,  
**Gerner Wolff-**  
**Sneedorff**,  
Engelholm.

Godsejer,  
**Peter Henrik**  
**Tesdorpf**  
Gjorslev Gods.

Regionsmedlem,  
**Peter Madsen**  
Rone Klint, Præstø.

Borgmester,  
**Marie Stærke**,  
Køge kommune.

Borgmester,  
**Henrik Holmer**,  
Vordingborg  
Kommune.

Borgmester,  
**Carsten Rasmussen**,  
Næstved Kommune.

Tidl. borgmester,  
**Henning Jensen**,  
Næstved Kommune.

Borgmester,  
**Poul Arne Nielsen**,  
Stevns Kommune.

Borgmester,  
**Knud Erik Hansen**,  
Faxe Kommune.

Tidl. borgmester,  
**René Tuekær**,  
Faxe Kommune.

## Innehåll

Prolog.....	4
Snapphonorerna .....	15
Ingegärd från Norraryd .....	24
Snapphonoran Karna .....	49
Brudloppet .....	61
Kyrksöndag och husförhör.....	65
Ryttarhustrun.....	71
Lyckan kommer, lyckan går .....	78
Galder och förbannelse .....	86
Läkning och hämnd.....	90
Kärringmöte i fullmåne.....	98
Prästänkan.....	104
Hannes korpar .....	117
Snapphonoran Göga-Sissa .....	130
Ugle-Svend, en vän.....	139
Bente.....	147
Prästaprat .....	150
Johannesört till fördärv .....	158
Pålen.....	163
Breven .....	176
Straffet.....	182
Hittebarnet .....	199
Trollaberget .....	206
Vår Fru.....	216
Trollkvinnan.....	227
Det finns ingen död .....	234
De heliga svarta bergen.....	245
En fältskökas berättelse.....	248
Något om några av personerna i boken .....	255
Sågner, legender och fakta .....	261
Ordlista .....	267
Referensförteckning.....	269
Ett stort tack .....	273

Vi bringer her et mindre uddrag af kapitel 1, **Snapphonorerna**.

Skulle der være et problem med at oversætte fra svensk til dansk kan man anvende Google oversæt:

Gmail Dokumenter Kalender Oversæt Blogger Mere -



Google  
Danmark

## Snapphorna

Tidl.  
folketingsmedlem,  
socialrådgiver,  
**Hanne Reintoft**

Tidl.  
folketingskandidat  
**Gina Øbakke,**

Generalløjnant,  
**Kjeld Hillingsø**

Turistchef,  
**Lars Nielsen**  
Køge Kommune

Museumsdirektør,  
**Keld Møller Hansen**  
Vordingborgmuseerne

Borgmester,  
**Anders Pettersson,**  
Osby Kommun.

Viceborgmester,  
**Erland Nilsson,**  
Osby Kommun.

Kultur- og  
fritidschef,  
**Tommy Johansson,**  
Osby Kommun.

Formand for  
Foreningen  
Snappheland,  
**Hans Gardelid,**  
Osby.

Tidl. ordførende i  
Foreningen for  
Snapphelandet,  
**Marco van Brink,**  
Osby.

Formand for  
Hembygdforeningen,  
**Erik Ralsgård,**  
Osby.

- Nu går jag, var nu duktig och ta hand om de små, lägg i spisen och vänta inte på mig. Jag blir sen. Ingegärd kramade om Tove, sin äldsta dotter och gick ut i den månljusa februarikvällen. Den kalla luften var frisk och hon drog några djupa andetag. Hon kände en gång till i bältet så att kniven satt där den skulle tillsammans med hornsleden att äta med i den lilla träbyttan. Hon hängde bössan på sin axel och gick sedan iväg på sitt nattliga äventyr. Månen var full och lyste starkt, det var nästan som på ljusan dag fast i månskenet var det blått och kallt. Snön låg ännu kvar på marken och den hårda skaren bar hennes nu lite klumpiga kropp utan att ett enda spår syntes. Ingegärd gick så raskt hon kunde med sin stora mage.

Inga vilda hästar i världen skulle kunna avhålla henne från att gå till det möte hon nu var på väg till även om det var jobbigt och tungt och förenat med fara. Ingegärd var van och orädd hon kände sin skog och kunde göra sig osynlig snabbt om det behövdes. Även om det gick lite långsammare och klumpigare nu när hon var havande. Hon tyckte ändå hon orkade med allt rätt bra och magen var ännu inget större hinder för henne.

Ingegärd var förvåntansfull inför vad natten skulle ha att erbjuda. Hon hade inte gått långt när det hördes röster och steg en bit bakom henne. Hon stannade och lyssnade. Jodå, det kom folk till häst, hon kunde höra att det var män som samtalade och hästar som frustade.

Tyst for hon av stigen och in en bit i skogen, hon hann precis in bakom en stor trädstam när de dök upp. Tre manliga ryttare. Nu gällde det att stå alldeles stilla och dödyst. Hon var lite andfådd men andades ner i sjalen for att ingen ånga från hennes andning skulle synas i nattluften.

-Ptrooo, här ar något som oroar hästarna, sa den ene av männen.  
-Tyst, sa den andre.

Det var svenska soldater som red genom skogen, upplysta precis som hon av månskenet.  
-Det kan vara ett bakhåll av snapphanar, sa den tredje.

- Låt oss komma härifrån som fort vi kan.

Soldaterna skänklade hästarna och for i väg i full galopp. Ingegärd pustade ut. Hästar känner på sig om det finns nogon i närheten, det visste hon. Snapphorna och snapphanarna var rätt vältränade vad gällde att lyssna till sin instinkt och intuition och det hade hjälpt dem många gånger i skarpa lägen. Den farliga situationen var över och Ingegärd kunde vandra vidare. Hon kände efter, än en gång, att kniven i bältet var på plats och tog ett extra hårt tag om bössan for att stärka och lugna sig själv.

”Jag kan försvara mig om det skulle bli farligt och hotfullt, det har jag gjort förr”. Ingegärd ruskade av sig obehagskänslan och tog ett par djupa andetag.

- Åh vad jag älskar dessa möten i fullmånetid, sa Ingegärd hdgt for sig själv rakt ut i luften, utan dem hade jag nog inte överlevt. Tack Gud för att du gett oss fullmånen, stjärnorna och mina goa vänner.

De var snapphonor, kvinnor som möttes så ofta de kunde vid fullmåne då nätterna var ljusa och de kunde vandra i månskenet. De möttes i en linbasta (Värmehus för torkning av lin, örter kunde även användas av kvinnorna att föda i.) djupt inne i Göingeskogen.

Kvinnorna var de som förde livet vidare i denna hårda krigstid, de kämpade för att ge barnen och djuren mat och värme. De slet hårt och var skadade djupt in i själen av allt elände de hade mött under åren. Krig, nerbrända hem, avskurna halsar, våldtäkter, ond bråd död, fattigdom och svält. Dessa hjältinnor gjorde allt de kunde för att klara av vardagen och samtidigt ha hälsan och förståndet i behåll.

Mötena för snapphonorna Ingegärd, Karna, Sissa, Bente och Hanne var till stor hjälp. Här kunde de tala samman om allt som hänt, dela sina bekymmer och stötta varandra. Ingen visste var de var förutom några av karlarna. Kvinnorna var väl medvetna att det kunde vara farligt för dem att träffas på detta sätt. Det var inte nog med att det var krig och allt helvete det förde med sig. Det var även häxjakt både i Sverige och i Danmark. Vem som helst som stack ut på något sätt eller hade fel åsikter eller som hade ren otur kunde dödas och hamna på bålet.

Två kvinnor en bit upp i Sverige hade nyligen efter tortyr, bränts på bål. Den ena var Elin i Hornsnås och den andra var Britta Arfwidsdotter från Rydaholms socken i Småland. De hade precis som Hanne verkat som boterskor och hade stor kunskap om naturmedicin, de var också jordegummor och fyllda av vishet. Trots att Elin och Britta hade aldrig gjort något ont mot någon, tvärtom. Men detta visade att många kvinnor levde farligt, vad som helst kunde utlösa den galenskap hos folk som sedan kunde leda till häxjakt och en dödsdom.

I Sverige gällde guds lag jämte landskapslagarna, och därför var det lagligt att döda häxor. I bibeln står nämligen ”en trollkvinna skall du icke låta leva”.

Ingegärd och Karna var de två som fortfarande gick i kyrkan och hade hört prästen läsa upp raderna i första mosebok. Han hade uppmanat församlingen flera gånger att inte hänge sig åt djävulens lockelser som magi och annat djävulskap.

Särskilt vid midsommar och midvinterd samt vid höst och vårdagjämningen och vid fullmåne var det onda krafter i luften, påstod prästfrun Dorothea. Det var också farligt att titta för länge på fullmånen, då kunde djävulskonans månöga göra dig mångalen.

Djävulen och häxorna kunde också förvandla sig till svarta katter, till ormar och till korpar. De kunde flyga baklänges på kvastar och kor och de förvände synen på folk. Det ena vääre än det andra fanns i denna osynliga värld.

Ingegärd visste inte vad hon skulle tro. Vad var sant och vad var påhitt. Hon visste i alla fall att det var farligt att ha andra åsikter om månen, örtmedicin och botande krafter än de som prästfrun hade. Det var inte tillåtet att utöva signeri (magiska välsignelser för lycka och välgång och för att blidka högre makter) eller lövjeri (användning av magiska föremål såsom vissa örter, stenar, hårlockar, tänder, djurdelar) eller annan trolldom, som Hanne ibland gjorde. Det var också farligt att umgås med någon som hade dessa kunskaper om det förbjudna. Blev hon dömd kunde många dras med i fallet.

Men i gränsbygden var kriget och oroligheterna och allt som det förde med sig till deras hjälp, för här fanns det just nu inte kraft och tid för överheten att jaga häxor. Här gick alla resurser till att hålla folk lugna och försöka bringa ordning bland alla upprorsmakare och en misskrediterad och plågad befolkning, som stred för sin sak.

Djupt i Göingeskogarna fanns det också en vild terräng fylld av gömställen, bak höga stenar, djupt in i grottor och långt ut på de otillgängliga myrarna där bara den infödda kunde finna säkra vägar. Det var farligt för folk i allmänhet att färdas här, då rövärgäng titt som tåät slog

till och plundrade och hotade de som färdades genom skogen. Det var inte en plats som folk frivilligt besökte.



## Bog anmeldelse

**Ann Jönsson: "Snapphonor – Hjältinnor i livets tjänst"**  
Naturmedicinska Akademiens Forlag 2011 - [www.naturhalsan.se](http://www.naturhalsan.se).  
Pris 195 kr. Kan købes i "Snapphanen" i Lundby.

Ann Jönsson, som mange her på egnen har set og hørt til bl.a. Gøngefesten i 2011 og på ture til Lönsboda, bor selv i Skåne midt i det område, som gøngerne kom fra og hvor snapphanerne holdt til. Hun bor i nærheden af Glimåkra og har kendskab til slægt og aner tilbage i 1600 tallet blandt snapphanerne og deres kvinder – ja faktisk endnu længere tilbage.

Ann Jönsson har skrevet bogen "Snapphonor – Hjältinnor i livets tjänst". I bogens forord fortæller hun, at hun har valgt at skrive om snapphanernes kvinder – og kalder dem snapphonor (Snapphøner). Et klogt og smukt valg. For også i Skåne glimrer kvindernes historie med sit fravær. Den skrevne historie i historiebøgerne – og i mange skønlitterære værker – er sejrherrenes historie – og mændenes historie.

Ann Jönsson tager udgangspunkt i de kvinder, hun har fået kendskab til gennem egen slægtsforskning. Og hun har bygget bogen op omkring disse kvinder og de faktiske historiske kendsgerninger. Bogen er skrevet som en roman. Og hvilken roman!

Jeg lånte bogen i påsken for at have noget at læse i på en flyrejse. Jeg har været næsten åndeløs af spænding undervejs i min læsning, og har næsten ikke kunnet lægge den fra mig, før jeg kom til sidste side!

Der er mange personer undervejs i bogen. Mange kvinder og nogle mænd. Den gennemgående figur er Hanne. Hanne er enlig og enke og bor for sig selv ude i skoven. Hun er klog på naturmedicin, fødsler, kvinder og mænd, pleje og omsorg – og hun anses af omgivelserne for at være en heks og en troldkvinde. Hanne får ofte forvarsler om ting, der kommer til at ske – og hun er en seende kvinde og det vi i dag kalder clairvoiant. Hun er klog

og hun er stærk.

Undervejs i bogen får vi indblik i de andre kvinders liv – og de er så levende og stærkt beskrevet, at der nærmest kørte en ”indre film” i mit hoved, mens jeg læste. Vi får indblik i kvindelivet, som det tog sig ud på snapphanetiden i Skåne. Snapphonorne er meget alene om hverdagens trængsler – deres mænd er ofte ude i skoven og i kamp og trakasserier med de svenske soldater og i sidste ende – den svenske konge. Kvinderne hjælper og støtter hinanden og mødes af og til ved fuldmåne med Hanne i hendes hus, hvor hun har en stue, der bliver brugt til at tørre hør i – og desuden til både skadestue og fødestue. Mændene bryder sig bestemt ikke om disse møder – og nogle af kvinderne får tæsk af deres mænd, fordi de tager til fuldmånemøder med hinanden.

Vi oplever krigen på nært hold: svenske soldaters hærgen og plyndring, brandstiftelse, voldtægter af kvinder, brutale mord på mænd. Vi oplever præstefruens forsøg på at opildne sin 2. præstemand til at fare voldsommere frem mod Hanne og andre ”ugudelige” mennesker – og hendes egen indre kamp mod sin egen skygge. Vi oplever fordømmelse, sladder, svig og undertrykkelse. Og vi oplever kærligheden, når den er smukkest og mest ren, trods omgivelsernes afstandtagen og både mænds og kvinders foragt og angst for sexualiteten. Vi oplever kvinder, der af nød må udføre mandsarbejde og kvinder, der må bruge våben. Og vi læser om kvindelivet med mange børn og tab af børn, sult, fattigdom og en evig kamp for at klare dagen og vejen.

Jeg vil ikke gå dybere ind i handlingen, den oplevelse skal den enkelte læser have til gode. Men jeg kan anbefale bogen på det varmeste. Den er levende og indlevende skrevet. Den beskriver det Skåne, som mange danskere kender og holder af – i en historisk ramme, som gør os klogere på, hvad der skete, da Danmark måtte afstå Skåne, Halland og Blekinge. Dens personskildringer er vidunderlige og nuancerede. Og beskrivelserne af dens voldsomme hændelser og menneskeskæbner giver flere gange undervejs gåsehud og et indblik i en grumhed og en gru, som også er en del af den menneskelige natur. Noget vi måske nærmest har glemt i det lille smørhul her til lands – men som jo stadig finder udtryk forskellige steder i verden hver eneste dag.

Bogen er skrevet på svensk, så det er nødvendigt at have et lille kendskab til svenske gloser. Dog oplevede jeg undervejs, at selvom nogle enkelte ord ikke er en del af mit ordforråd, så gjorde det ikke noget ved helhedsindtrykket og helhedsoplevelsen. Rigtig god læselyst!!

Fundet på Facebook tirsdag den 17. april 2012:

#### **Ann Jönsson**

Slår upp morgontidningen och ser att jag är nominerad till ÅRETS GÖING. Blir alldeles varm om hjärtat och tårfylld i ögonen när jag läser motiveringen där folk kan rösta, <http://www.ostragoinge.se/Hallare/Nyheter/Rosta-pa-Arets-Going-2012/> vill dela den med er FB vänner.

Där står:

Ann driver företaget Naturhälsan i Gamlarp och är författarinnan bakom boken "Snapphonor". En av nomineringarna: "Hon är en otrolig kvinna som har hjärtat på rätta stället! En kvinna som ger av sig själv och som värnar om sin hembygd. Den kunskap som hon besitter om sin hembygd är guld värd. Det är en skatt. Det är även behjärtansvärt att få ta del av hur hon värnar om miljön.

Tack snälla ni, detta ger kraft att fortsätta att göra det jag innerligt tror på.

Jytte Høj Hammer  
17. april 2012



*Ann Jönsson ved Svend Poulsens 400 års fødselsfest i  
Lundby*

## Hold din næste fest i Medborgerhuset Lundby

Medborgerhuset Lundby er rammen om Foreningen Svend Gønges mange møder.

I Medborgerhuset Lundby kan du leje et fest- eller mødelokale fra 500 kroner.

Vi har fleksibel udlejning, efter dine behov:

**Krostuen: 500 kr., Jagstuen 500 kr. og Stor og lille sal: 2500 kr.,**

**Hele huset (stor og lille sal, krostuen) 3000 kr.**

Priserne er uden rengøring og depositum på 1000 kr.

Med i lejen er adgang til køkken, service, udendørs terrasse og græsplæne, og en petanquebane.

Ring og hør nærmere på tlf. **5133 3771**

**Medborgerhuset Lundby**

Banevej 4, 4750 Lundby - 50 meter fra Lundby Station

Hjemmeside: [www.syvsogne.dk](http://www.syvsogne.dk)